

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 20, pol leta 2 60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Bienenrthu poverjena sestava kabineta.

DUNAJ 8. Cesar je poveril Bienenrthu sestavo novega kabineta.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 8. Predsednik Justh je sklical sejo zbornice za sredo 11. t. m.

K sestanku v Schönbrunn.

DUNAJ 8. Razgovoru, ki se je v petek vršil v Schönbrunn med cesarjem Franom Josipom in cesarjem Viljemom, na katerem se je razpravljalo o političnih vprašanjih, je, kakor se čuje prisostvoval tudi nadvojvoda Fran Ferdinand.

V Pragi je mir.

PRAGA 8. Danes predpoludne je bilo skoraj povsem mirno, ker je policija, boječ se spopadov, izpraznila in zaprla Prikope, ki so bili začetkom napolnjene občinstva. Tudi na nekaterih drugih krajih se je občinstvo zbralo v večih množicah in zdelo se je, da pride do spopadov, vendar je policija to preprečila in množico razgnala. Po 12. uri se je nemškimi dijakom dovolilo, da so se smeli v gručah podati na vsučilišče. Tja in nazaj so šli preko Prikopov, ki so bili medtem za splošen promet otvorene. Pri tem ni prišlo do nobenega incidenta.

Vspen bojkota avstrijskega blaga.

ODESA 8. V sled bojkota avstrijskega blaga v Srbiji, je nakrat poskočil eksport ruskega blaga. Črnomska in donavska parobrodna društva imajo polno posla, da ugodijo zahtevam.

Aneksija Bosne in Hercegovine.

BUDIMPEŠTA 8. Govori se, da predloži vlada poslanski zbornici na eni prvih sej zakonski načrt o aneksiji Bosne in Hercegovine. Razprava o tem načrtu bo brzkone zelo živahna, ker bodo na njej sodelovali vsi člani 48-ške lige in narodnostne stranke, posebnost pa pripravljajo hrvatski poslanci, da natanko precizirajo svoje stališče nasproti aneksiji.

SARAJEVO 8. Deputacija bosanskih katolikov pojde 23. t. m. na Dunaj, da se pokloni cesarju.

MOSTAR 8. »Narod«, glasilo srbske bosanske opozicije, je prenehal izhajati.

Adresna debata o bolgarskem sobranju.

SOFIJA 8. Sobranje je včeraj nadaljevalo adresno debato. Vodja agrarne skupine je hudo napadal vlado, ki je izvršila zločin s tem, da je postavila carsko krono na glavo carja Ferdinanda. Sedaj mora pa imeti vlada tudi srčnost, da izvede drugi državni preobrat in da iztrže vodstvo bolgarske unanije politike neodgovornim rokam bolgarskega carja. Proti tej zadnji izjavi je vladna stranka najodločneje protestirala.

PODLISTEK.

Skice o Italiji.

Vvod. — Zdravstvo. Malaria. — Kriminalistika. Uboji in tatvine. — Nравnost. — Tuji v Italiji. Židje. — Srednje in visoko šolstvo. — Brezverci. — Analfabeti. — Industrija. Pomanjkanje premoga. — Vodne sile. — Električna: prva železnica. Pontinjsko in Ljubljansko močvirje. Električna v poljedelstvu.

Kakor najbližji sosedje italijanski kraljevini je ravno tako zanimivo kakor potrebno, da se ozremo na nekatera najvažnejša polja socialno-gospodarskega življenja te dežele. Posebno še vsled tega, ker je ta mlada država na potu neprestanega razvoja, tako, da mnenje, ki smo si je napravili o njej včeraj, že danes ne more več veljati.

Za podlago, na katero se naša nadalja izvajanja opirajo, nam služijo zgolj različni statistični podatki. Nobena stvar namreč ne moti človeka tako malo, kakor številka. Včasih se o kaki stvari govori cele ure, piše cele knjige — pa treba bi

SRBIJA.

PARIZ 8. Srbski minister za unanje stvari Milovanović je sinoči odpotoval v Rim.

BELIGRAD 8. Včeraj je prispelo v Ristovac šestnajst vagonov topov z municijo; jutri prispe iz Soluna drugih 40 vagonov.

BELIGRAD 8. V Rusijo je odpotovala posebna vojna deputacija, da nakupi tamkaj 3000 konj za srbsko vojsko. Konje odpošljejo v Srbijo preko Romunske.

BELIGRAD 8. Srbija nadaljuje z zbiranjem svojih čet, ki je pričelo v terek. Na meji ob Donavi in Savi stojé sedaj 4 polki. Oboroženje vojakov, izlasti pa šotarišča so tako pomanjkljiva, da oboli na dan mnogo vojakov; beligradska vojaška bolnišnica je polna bolnikov.

Vlak skočil s tira.

TOULOUSE 8. Pri Grisollesu je vlak skočil s tira. Deset oseb je bilo ubitih, več ranjenih, med temi dva težko.

XXXIII. redni občni zbor pol. društva „Edinost“

Včeraj dopoludne se je ob precejšnji udeležbi vršil v Sokolovi dvorani XXXIII. redni občni zbor političnega društva »Edinost«. Kmalu po 10. uri je predsednik društva dr. Rybář otvoril zborovanje, konstatiral sklepčnost ter izjavil nastopno: V minulih letih se je ob enem o tej priliki sklicevalo tudi javen shod. Prišlo je na ta shod mnogo ljudi, poročalo se je na kratko o delovanju društva, izvolilo se je odbor in govorilo o dnevnih vprašanjih, a to niso bili občni zbori, ampak javni shodi. Letos se je sklicalo samo občni občni zbor članov društva in to iz posebnih razlogov. Prvi razlog je, da se na javnih shodih ni moglo razpravljati o društvenih stvareh, ampak se je bolj politiziralo, a na občnem zboru se mora v prvi vrsti razpravljati o upravi društva. Drugi vzrok je, da ima društvo člene, a ti člani imajo dolžnosti, da plačujejo udnino, toda ti člani niso imeli tudi pravic. Vsak, kdor je bil na shodu, je li plačeval ali ne, je menil, da ima tudi pravico kritikovati delovanje društva. In člani morajo imeti pravico, da tudi kontrolirajo delovanje društva. Tretji razlog je, da je politično društvo »Edinost« eno najvažnejših v Trstu, društvo, ki vodipolitično akcijo tržaškega slovenstva, in od te akcije je odvisen razvoj tržaškega Slovenstva. Ko niso tržaški Slovenci imeli v državnem zboru svojega zastopnika, tedaj je padal njihov upliv. Na Dunaju so n. pr. smatrali za zastopnico okoličanskega kmeta laško društvo »Società agraria« in radi tega, ker so bili okoličani zastopani po Italijanu. Odkar imamo zopet svojega zastopnika v državnem zboru, se je politični upliv Slovencev zopet dvignil.

Važno je društvo, ki vodi politiko, a to naše društvo ima žal le premalo členov. Ako se gre za kake demonstracije, tedaj prihrumijo ljudje v velikem številu, a to ne zadostuje, da se ljudje hipno navdušujejo, zanimanje mora biti trajno. Mi

bilo imeti le nekaj številke pri rokah in vse govorjenje in pisanje bi bilo v hipu ovrženo.

Ena takih stvari je tudi splošno mnenje, ki vlada v Avstriji in sploh po širnem svetu o Italiji. Avstrijski krogi, posebnost nemški, zro na našega sosedja kakor na nekaj daleč za kulturo zaostale. V resnici pa je Italija ena najzanimivejših dežel v Evropi, njena zgodovina nam kaže tako lep kulturni razvoj, da služi lahko še danes v izgled marsikomu drugemu; nadalje je bila Italija prva dežela Evrope, kjer je zmogala demokratija.

Toda ozrimo se na nekatera posebna vprašanja, ki morejo služiti v podrobno spoznavanje kake dežele in njenega napredka.

Dolgo časa je veljala Italija kakor zdravstveno ena najzadnjih dežel Evrope. Toda bog zna, morda je solnce tisti razkuževalni faktor, ki dela vso moderno higienijo nepotrebno. Potem bi bilo res tako, kakor pravi Italijan: „Dove non c'entra il sole, c'entra il medico.“ Statistična tabela sedmero večjih evropskih držav nam kaže, da umrjčnost italijan-

tudi ne potrebujemo kritikov, marveč političnih delavcev, ki hočejo pri političnem delu pomagati a to pokažejo s tem, da se upišejo kakor člani. Društvo ima težke naloge izlasti ob volitvah, cele tedne morajo posamični člani delati in žrtvovati svoj čas, a to še ni dovolj, treba je tudi sredstev. Ob takih prilikah je mnogo stroškov za razne tiskovine, pritožbe itd. Naš srednji stan se za naše društvo vse premalo zanima, konstatovati pa moram, da stavlja v času volitev na razpolago svoja sredstva. A zanimanje je treba pokazati, da pomore društvu na noge. Zato smo sklicali letos samo občni zbor. Mnogo jih je danes tukaj, ki še niso člani a te pozivljam, da se upišejo kakor člani. Politično društvo je tisto orožje, s katerim se organiziramo, a le z organiziranim delom dosežemo, kar je naš cilj. V Trstu in okolici je mnogo društev, a vsa so nepolitična, se bavijo bolj s kulturnimi in drugimi vprašanji, a tudi politično društvo je potrebno, kajti brez pridobitve politične moči se tudi na kulturnem polju nič ne doseže. Izrekam nado, da naša narodna masa sprevidi, da je politično društvo »Edinost« vrlo potrebno, in v tej nadi pozdravljam vse navzoče.

Nato je g. predsednik prosil g. tajnika, da prečita svoje poročila.

Tajnik društva dr. Wilfan je na to prečital svoje krasno sestavljeno poročilo ki so ga zborovalci vsprejeli z burno pohvalo. (Poročilo prinesemo v eni prihodnjih številki.)

Potem je dobil besedo g. Križmančič, ki je izrekel željo, naj bi politično društvo »Edinost« sklicevalo shode tudi izven volilnih bojev. — Dr. Rybář je na omenjeno opazko odvrnil, da je delovanje društva težavno. Nekateri ljudje mislijo, da je na javnih shodih vse politično delovanje. A javni shodi so samo en del političnega delovanja, ki ljudi vzbujajo in poučujejo. A shodi so po-

skega prebivalstva konstantno pada. Najmanje ljudi pomira v Angliji in Franciji, potem prihaja Nemčija, nato Italija in še le na petem mestu je Avstro-Ogrska monarhija. Za nami sledi Španija; največ ljudi pomira v Rusiji. Kar se tiče letnega napredovanja, je skočila Italija tekom zadnjih let celo na tretje mesto.

Pada tudi mortaliteta otrok. Pred dvajsetimi leti je umrlo na tisoč otrok pod pet let 13,42%, sedaj 9,66%. Mortaliteta otrok med petim in petnajstim letom je padla od 1,75% na 1,07%.

Dokler ni uvedla država kinina (1901 Chinino di Stato) je pomiralo na tipični italijanski boleznii malariji letnih 13 do 20 tisoč duš; takoj prihodnje leto je padla ta številka na 10.000, leta 1903. in 1904. na 8500. V razmerju s stanjem pred dvemi desetletji si prihrani država na leto okolu 170.000 duš.

Jako interesantna je statistika in pregled kriminalistike. Nož in bodalce sta gotovo tudi danes še najljubši spremljevalec italijanskemu vročekrvnežu. Dočim pridejo na milijon prebivalstva v Angliji na leto 3 morilci, v Nemčiji 8, na Fran-

sebnost važni za časa volitev, in ob volitvah je društvo prirejalo celo po tri shode na dan. Ako bi se hotelo vedno sklicevati shode, bi imelo dovolj dela po 40, 50 in še več odbornikov, ki bi vsi imeli dovolj dela. A poleg shodov je mnogo drugega, tihega, skritega dela. A za shode ni tudi vedno zanimivih stvari, za to je dnevnik »Edinost«. (Pohvala.) — Nato se je priglasi za besedo dr. Gregorin, ki je rekel, da bi se iz opazk g. Križmančiča zdelo, kakor da med vsemi političnimi društvi na Slovenskem najmanj dela politično društvo »Edinost«, a resnica je, da med vsemi slovenskimi političnimi društvi največ deluje, nobeno drugo društvo na Goriškem, na Kranjskem ni priredilo toliko shodov, in po Slovenskem najbolj znano je politično društvo »Edinost«. A pogledamo v Trst, imamo tukaj italijansko politično društvo in to sklicuje na leto po eden, dva ali tri shode, a drugače dela to društvo tajno, in to delo je bolj koristno nego javno. Delovanje političnega društva ne obstoji v javnem nego bolj v tajnem delovanju. (Pohvala.)

Na to je dr. Rybář v daljšem govoru (ki ga priobčimo v celoti) pobijal razne kritike društvenega delovanja. Njegovemu govoru je sledilo burno pritrjevanje.

G. Vovk je za tem predlagal, naj se gosp. tajniku dr. Wilfanu izreče zahvala za njegovo krasno sestavljeno poročilo, čemur so se zborovalci navdušeno odzvali.

Blagajnik društva dr. Josip Mandić je na to prečital poročilo o letnem računu ter konstatoval, da so se dohodki društva znatno zboljšali.

Temu poročilu je sledila volitev novega odbora. G. Ivan Godina iz Škedenja je predlagal, naj se novi odbor izvoli per acclamationem. Predlog je bil enoglasno vsprejet. Na to je prečital imena novih odbornikov. Izvoljeni so bili torej per acclamationem: Predsednik: dr. Otokar Rybář; odborniki: Edvard Dobrila, Alojzij Goriup, dr. Gust. Gregorin, Filip Ivanišević, dr. Jos. Mandić, Ante Miklavac, dr. Ed. Slavik, dr. Josip Wilfan, Ivan Jaklič; namestniki: Valentin Cibic, Ferdo Ferluga, Jos. Gregorič, Fran Košuta, Martin Pečar, Dragotin Pertot, Anton Sancin Drejač, Jos. Urbančič, Jos. Negode; pregled. računov: Ivan Prelog, Gracijan Špančič, dr. Jos. Abram.

Predsednik se je v svojem in v imenu odbora zahvalil za izvolitev ter pripomnil, da živimo v resnih trenutkih, kriza je v Avstriji, kriza v Evropi, volitve za tržaški mestni zbor [so pred durmi. Težko delo čaka novi odbor. Mi storimo na prihodnjih

coskem 12, v Avstriji 16, v Španiji 50, jih pride v Italiji 66. V statistiki tatov je med temi državami Italija na četrtem mestu (2369), za njo pride Nemčija (2866) in Avstrija (5818). Španija ima manj tatov kakor Italija (1537), še manj Francija (1411) in Anglija (1014).

Pogledamo-li relativno razmerje med tema kategorijama hudodelstev, se prepričamo, da umori leto za letom padajo slučaji tatvin razstejo. Pomnožujejo se tudi npravni grestopki vsako leto za konstanten faktor. Navajati hočemo le dvoje številke: 1887: 4360 slučajev, 1904: 8830. V tej dobi so padli umori od 4000 na 200, tatvine so poskočile 90.000 na 135.000 slučajev. Delikti strasti, delitto di vendetta, kažejo tendenco padanja, kar gotovo kaže na stopnjujočo omiko.

Nравnost je tudi po statistiki težko meriti. Tukaj igra toliko slučajev svojo vlogo in toliko okolnosti, predvsem gospodarskih, da je treba pri številkah največje pozornosti. Kakor statistična podlaga, služi pisateljem, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem, predvsem razmerje med zakonskimi in nezakonskimi otroci. Poglejmo

volitvah korak v temo, volilni okraji so drugače razdeljeni nego doslej, treba bo velikih priprav in truda. Volitev se udeležimo tudi v mestu.

Pri točki »Slučajnost« se je gospod Starac iz Barkovelj pritožil o okr. zdravniku, ki bi moral prav za prav bivati na Proseku, o biva v Grljanu. G. deželni posl. Alojz Gorjup je obljubil, da storiti tozadevno primerne korake. Gosp. Burkhard je izrazil zadovoljnost, da se je v šolskem vprašanju vsaj nekaj doseglo. Ako smo vsi državljani enaki v bremenih, treba da smo tudi enaki v pravicah. Gosp. Ivan Godina iz Šklednja je izrazil željo, naj poklicani faktorji delajo na to, da se jugoslovanska kluba v državnem zboru združita v en sam klub, ter je stavil primerno resolucijo, ki je bila z navdušenjem vsprejeta.

Dr. Rybář je rekel, da sta si on in posl. prof. Mandić največ prizadevala da bi prišlo do enotnega kluba in sedaj kažejo vsa znamenja, da pride do tega kluba. Dr. Jos. Mandić je rekel, da bi treba politično društvo »Edinost« prevesti, da se moralno in gmotno dvigne, društvo je treba postaviti na širjo podlago, a v vsaki občini naj bi bil ožji odbor. Ob 12. uri in pol je predsednik zaključil zborovanje.

Gospodarski napredek Čehov.

v zrcalu letošnje praške razstave. (K zaključku jubilejne razstave v Pragi).

II.

Znano je, da razstavljajo navadno zavodi, katerim gre za znatno razpečevanje blaga, ki jih žene močno kopnenje po razširjanju delokroga, ki zamorejo občinstvu nekaj pokazati ter prenašajo tudi tekmo; skratka: podjetja, ki jih po pravici zamoremo nazivati nositelje gospodarskega napredka. Obmejujem se na obče primerjanje nekaterih posebnih panog, ter navedem samo češke zavode, navstale po l. 1890.

Počenjamo z rudarsko panogo, Srebrni in svinčni rudniki v Příbramu so erarni. Rudarstvo kakor tudi železarnstvo sta oni panogi industrije, ki so se jih Čehi še najmanj polastili. Naproti temu so bili v onih kovodelnih strokah, kjer doslej prevladuje mala ali srednja produkcija, zastopani izključno Čehi. Največji napredek izkazuje strojniška panoga, inkluzivno elektrotehnika. Naštel sem 87 razstavljalcev iz elektrotehniške stroke, same češke tvrdke. V stroki gospodarskih strojev izkazuje seznam 43 samo čeških tovarov. Tudi v drugi panogi, ozko spojeni s poljedelstvom, v produkciji živil in hranil konstatujemo najlepše napredke. Tu ni možno zasledovati podrobnega razvoja poslednjih let, omenjam samo tovarne za sladkor in pivovarstvo; druga največja pivovarna v vsej Avstriji je odločno češka; isto velja o sladovništvu kakor o pomožnem pivovarskem obrtu; v produkciji slaščic in čokolade obstajajo tri velike češke tovarne, katerih ena je največja v Avstriji, o davni praški specialiteti o vojeninah, ki je iz-

sedaj statistiko vseh večjih držav v Evropi in Italijo nahajamo na petem mestu (57,2%) Avstrijo na 17 (13,65%)!

Tujcev živi v Italiji jako malo, tako da stoji v tem oziru na zadnjem mestu vsega sveta. Na 10.000 domačinov prihaja v Združenih državah 3100, v Braziliji 1700, na Nemškem 140 in v Italiji jedva 19. Skupno število inozemcev v Italiji iznaša 62.000, vseh italijanskih podanikov živi v tujih državah 3 in pol milijona. Inozemskih proletarcev živi na Italijanskem 8000, italijanskih proletarcev gre vsako leto preko meje okoli 7-800.000!

Jako lepo se razvija srednje in visokošolstvo. Število srednješolcev se je pomnožilo tekom dvajsetih let ravno za 50 po sto, število visokošolcev za celih 113 po sto. Če pomislimo, da so izlasti študije na visokih šolah vsak dan dražje, je prav možno sklepati, da se je srednji stan, iz katerega se ta kontingent največ rekrutira, tekom časa toliko oporno zrel, da razpolaga z večjo svoto svobodnih kapitalij. (Zvršetek pride).

O tem vprašanju nam je došla podrobnejša skica, ki jo objavimo v eni prih. številki. Ured.

ključno v čeških rokah, ni treba govoriti. Tudi v kemični industriji, v panogi, ki je v najožji zvezi s poljedelstvom, izkazuje razstava znamenite in stare češke zavode, tako akc. tovarno za umetna gnjila v Kolinu. Tudi keramiška industrija, ki je po lagodni upravi ekspozicije in prelestnosti svojih izdelkov vzbujala največ pozornost, je z daleka večinoma o praškem zborničnem okrožju. V katalogu smo našli 96 čeških tovarov keramične industrije. Tudi v zlatarstvu, graverstvu vidimo ogromen napredek.

Kaj pa šele papirna industrija? Čehi imajo danes 6 velikih tvornic za papir in z opraočenim ponosom so pokazovali na razvoj češke grafične industrije, kjer so zavodi svetovne slave, najmodernejše opremljeni in nekateri največji v državi. Isto velja o fotografski in knjigarski stroki.

Razmeroma najrevnejše izgleda bilanca v tekstilni in suknjeni stroki. Ravno te dve stroki vsakdanje potrebe, kjer je veliki konzum češkega naroda notoriški, tako, da bi bil nakup češke produkcije osiguran, sta (z izjemami) domena Nemcev. Ali to je lokalnega pomena in se izraža na prospeh Čehov v okrožju libereške trgovske zbornice, kajti tudi češka tekstilna industrija se nahaja večinoma v tem okrožju in izkazuje znamenit napredek. V suknjarški stroki dohitevajo Čehi Nemce; tako smo na letošnji razstavi videli zastopane že dve češki tovarni za perilo, 4 veletvornice za klobuke itd.

Tudi v ostalih strokah, in to ne samo industrijskih, dal bi se konstatovati znamenit češki napredek, kakor ga izkazuje letošnja razstava; tako v oddelku nastrojev in pristrojov, v lesni in usnjarski industriji, v produkciji pohištva, kakor se je izkazala tudi tehniška izdatnost Čehov v stroki prometa, inženjerstva, stavbeništva; češko napredovanje v socijalno-politiških stvareh ne glede na ekspozicijo strokovnega (obrtnega in trgovskega) šolstva, ki so jo kopirali celo Angleži in Francozi. Tudi v pomnožitvi češke veletrgovine, kakor je bila osredotočena v originalnem paviljonu, bi se dalo napisati posebno poglavje.

Jasen odsev uspešnega napredka češkega gospodarskega razvoja je bilo vrlo poučno opazovati o paviljonu kreditnih zavodov. Če je razvoj bankovništva in kredita najzanesljivejši barometer intenzivnosti vsega narodogospodarstva, posebno pa industrijskega gibanja, potem morejo biti Čehi zadovoljni s svojim sedanjim gospodarskim razvojem, kakor je vidno iz sledečega: Na jubilejni razstavi l. 1891 je bilo reprezentovano češko bankovništvo pa jedino živnostenski banki, ki je takrat izkazovala samo 6 mil. K. delniškega kapitala; letos pa se je vdeleževalo razstave 5 čeških trgovskih bank z akc. kapitalom 60 mil. K. poleg novega deželnega zavoda, poleg »Osrednje banke čeških hranilnic« z glavnico 10 mil. K. in poleg stotin hranilnic in posojilnic.

Podal sem malo, nepopolno sliko o češkem gospodarskem razvoju, kakor se je zrcalil na letošnji razstavi, ki more biti Čehom radostnim zadoščenjem in močnim netilom k intenzivnosti in nadaljnemu delu. Po nedolgi dobi se bodo Čehi zopet mogli reprezentovati vsemu svetu z razstavo ne samo večih obsegov, nego je bila letošnja, ampak tudi z odločno češko ozir. slovensko. Fran Krašovec.

Naše gledališče.

Včeraj popoldne se je ponavljala drama »Gospod Grobski« skoraj pred prazno hišo; res da je bila galerija polna, toda pritličje je nudilo žalostno sliko malomarnosti našega občinstva. Svetoval bi torej gledališkemu vodstvu, da opusti popoldanske predstave in se omeji samo na večerne.

Igralo se je kljub nekaterim spremembam v igralskem zboru gladko in naravno; tudi drugo dejanje, ki zahteva največ od

Veliki moderni Kinematograf MINERVA
 Ulica Media šte. 40 (Casa di pergoli)
 Edini v Trstu za izbrane programe.
 POSEBNA MIRONOST!! od 7. do 10. novembra 1908
Bik močevalec (resnično).
Iskaje 1000 frankov (komično).
 LJUDSKE CENE: I. prostori 40, II. 20 st. Otroci pod 10 let ali vojniki - polovico. Vsako sredo in soboto nov program

MOCAN ODSEV
 Novitá
Norost matere. drama.
Čudežno jezero fantazija v barvah
Brezobziren gospod nedosegljiva komika

Tržaški grafični zavod
 Trst, Piazza della Borsa 13. — Telef. 742
 Najnatančneje izdelovanje
pečatov iz kautchouha.
 ZALOGA klešč za svinec, utiski v suho, numeratorji.
 — Lastna mehanična delavnica.
CENE JAKO ZMERNE. Dela izvršena tehnično natanjko.

Oglase naslovljajte na lns. odd. „Edinosti“

Prvo primorsko podjetje za
prevažanje pohištva in spedijsko podjetje
RUDOLF EXNER - TRST
 Telefon št. 847. - Via della Stazione št. 17. - Telefon št. 7
 Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.
 Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v saprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.
 (Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo za potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)
 Sprejema se tudi pohištva in druge predmete v shranilo v lastni za to pripravljena suha skladišča.
 Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**.
 ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG „VACUM-CLEANER“.
 Točna postrežba in nizke cene.

Prodajalnica in pekarna
P. PETERNEL
 je preložena iz ulice Giulia 76
v Vrdelo šte. 490
 Prodaja tobaka, katera je bila vzeta od prejšnjega lastnika Wran, Jos. je zopet dovoljena
 sedanjemu lastniku P. PETERNEL

F. Pertot
 urar i. veste
 Trst ul. Poste Nuove 9

GOSTILNA „All'antica Pompei“
 TRST
 Piazza Carlo Goldoni 4
 Ulica Giosue Carducci 5
 Izvrstna kuhinja italijanska in nemška. Pristno vino.

Namizna jabolka
 v kakovostih po kron 10, 12 in 14 — za 100 kg *
 kolodvora Litija razpošilja v vsaki množini po povzetju J. Razboršek v Smartnem pri Litiji — (Kranjsko). Korbica 5 kg franko K 2 po povzetju

VELIKA ZALOGA furlanskih jajc
 vedno svežih
 Najfinije alpsko čajno maslo znamka 2 zvezdi. — Dnevni dohod. — Sir in slanina. — Specialiteta „LIPTAUER“. Postrežba na dom. Cene zmerne. — Prodaja na drobno in debelo.
Rodolfo Contro, ulica delle Acque 5.

Mirodilnica
 Costantino Nussa
 Trst, ulica Molin grande 38
 Droge, barve, pokost, petrolej, čopiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd.
 Zaloga šip in steklenin.

R. Gasperini - Trst
 Telefon 1974. — Spediter — Telefon 1974
Prevozno podjetje
 c. kr. avstrijskih državnih železnic.
 Sprejme
 razcarinanje kakoršnegasibodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom, pošiljatve, potega kovčegov.
 Najdogovornejše cene.

Bicchi Carlo
 Trst, ulica dell' Olmo št. 7, I. nadstr. (vogal ulice Molino a Vapore).
 Prodaja na mesečne obroke ogledala, slike, obleke, suknje, jope, klobuke, kape proti burji, fuštanje, perilo, dežnike i. t. d.
 Direktni dovoz štajerskih kokoši in aje. Specialiteta: Graške Poularas. Cene dogovorne. — Postrežba na dom.
Ulica Campanile št. 15.

Alojz Povh
 zlatar, urar in draguljar
 s pridejano delavnico
 Trst Via del Rivo št. 26 Trst
 Izvršuje vsako popraviljanje žepnih in stenskih ur kakor tudi vsako zlatarsko in draguljarsko delo po najzmernejih cenah.
 Jamstvo za dve leti za vsako popraviljanje.
 Govori se slovenski.

Cesare Levi urar in zlatar
 TRST — KORZO št. 41
 naznanja vsem svojim cenjenim klientom, da je odprl novo prodajalnico (blizo stane). Danes ima v zalogi veliko izbero novih zlatih, srebrnih, nikelastih jeklenih ur itd. za moške in ženske. Tudi ima veliko izbero zlatanine, kakor n. pr. dolge zlate veržice prstane z diamanti ali brez istih. Specialiteta prstani iz novega zlata, moderno izdelani in po zmornih cenah

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. **Najspešneje sredstvo proti revmatizmu in protinu** DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH
 je **TEKOČINA GODINA** prirejena v Trstu **Rafaela Godina**, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: **sv. Jakobu in Josipa Godina**, lekarna „All' Igea“ Farneto 4
 Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenic proti post. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zavoja

igralcev, je bilo speljano naravnost izborna. V svojem elementu je bil g. Verovšek ter s svojim preizvajanjem žel aplavze na odprtem odru, Fina in dražestna gđ. Kalska je bila g.a Danilova, ki nam je podala dokaz, kaj more narediti umetnica iz še tako male uloge. Izborjen je bil g. Veble kakor tudi g. Viktor kot njegov sin. Tudi ostali igralci so častno rešili svojo nalogo.

Večerna predstava „Katakombe“ je vspela nepričakovano dobro. Omenimo naj samo, da sta briljirala ta večer g.a Danilova in pa g. Rajner. Predstava je bila dobro obiskovana. Natančnejšo oceno pričobimo v prihodnji številki.

Vesti iz Goriške.

Novo goriško pokopališče so odprli leta 1880; od tega leta do zadnjega oktobra t. l. se je na njem pokopalo 21.049 mrličev. Od 1. novembra 1907 do 31. oktobra 1908 pa 821.

Slovensko učiteljske se premesti g-tovo z drugim šolskim letom iz Kopra v Gorico; za to je dal ministerski predsednik baron Beck formalno zagotovilo, ko se mu je dokazalo, da ni drugega sposobnega kraja v slovenskem delu dežele, kjer bi se dobivala stanovanja za učitelje in dijake. Tudi Lahi so se že s prijaznili s to premostitvijo in goriški municij se je nasproti vladi izjavil, da premostitvi ne bo več nasprotoval, ker s to se ne ustanovi nov zavod, marveč se le spopolni že v mestu obstoječa slovensko žensko učiteljske in italijanstvo Gorice s spopolnjenjem ne bo nič trpelo. Furlanski poslanci sedaj delajo na vse kriplje, da se premesti laški oddelak koperskega učiteljske v Gradško, pri čemer jim iz srca želimo najboljšega uspeha.

Vesti iz Istre.

Zupanom v Kastvu je zopet izvoljen g. Kazimir Jelusič.

Vesti iz Kranjske.

Postojnska občina je uročila prošnjo na najviše mesto za podelitev imena „mesto“ o priliki cesarjevega jubileja.

Vesti iz Koroške.

Odvetniški izpit je napravil odvetniški kandidat v Celovcu dr. Fran Frlan. **Koroški deželni zbor** je dovolil za pokončevanje rjavih broščev 20.000 K.

Književnost in umetnos.

Prejeli smo najnovejšo številko (XI.) „Dom in Svet-a“, ki se odlikuje z bogato vsebino.

Smešnica. Ravnatelj glavnega urada (uradniku, ki je že tri leta brevspešno prosil za povišanje v službi): Kaj, dragi moj, vi ste že zopet tukaj? Vi hočete vsako leto avanzirati -- to je, kratko rečeno, prav nesramno!

Koledar in vreme. Danes: Teodor muč. Jutri: Andrej Avel. sp. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 6° Cels. Vreme včeraj: dež, veter.

Razne vesti.

Pariz 8. Umril je akademik Victorien Sardou.

London 8. Umril je fizik in elektrik Ayrton.

Najhitrejši avtomobil je izumil v Washingtonu A. Rebling. Ta avtomobil dosega na uro 140 milj.

Izseljevanje preko Reke. Sedaj na jesen raste izseljevanje v Ameriko. Dočim se je tekom leta izselilo komaj 150 oseb, odpeljal je pred par dnevi parnik »Pannonia« 1062 potnikov tretjega in 332 drugega razreda. Med potniki je bilo 160 otrok in 31 dece izpod enega leta.

Novo sredstvo proti pijančevanju je iznašla ameriška policija. Policaji spravijo vsakega pijanca, ki ga dobe na ulicah, na policijski urad, kjer ga takoj fotografirajo, nato pa vržejo pijanca v ječo. Drugo jutro pokažejo iztreznencu fotografijo, da vidi, kakšen je bil, ko je bil pijan. Taka fotografija učinkuje baje tako uspešno na človeka, da se v bodoče varuje pijanstva.

Dar Črnogori. Ruski car je podaril Črnogori vojno ladijo »Herson«.

Veika železniška združitve na Angleškem. Železniška društva na Angleškem — izvzemši Great Western — so sklenila pogodbo, ki je razburila delničarje in občinstvo. Delničarji se nadejajo večjih dividend. občinstvo pa povišanja tarifov. Ta pogodba gre zatem, da se vsa Angleška razdeli v pojedine zemljepisne skupine, katerih železnice bi pripadale pojedinim skupinam.

Jubilej tobaka. Letos je 350 let, odkar je prvi iz Amerike princsel tobak v Evropo Španec Consalvo Fernandez. V začetku se je uporaba tobaka slabo širila, ali danes jih kadi mnogo, staro in mlado, možki in ženske, bogati in siromaki. Eni iz luksusa, a siromak tudi zato, da si umiri gladni želodec.

Madžarske šole. Devet novih šol se je odprlo na Hrvaškem za vlade barona Raucha tekom treh mesecev. Madžari postopajo tako predrzno, da pričenjajo že zahtevati, naj se zapirajo hrvaške šole. To se je zgodilo v Kreštelovcu, kjer so Mažari naredili na vlado prošnjo, naj zapre hrvaško šolo.

O japonskem gledališču. V japonskem gledališču sede gledalci po tleh in imajo pri sebi svoje jelo; če se koga poloti glad, razprostre pred sabo jelo in začne hrustati povsem komodno. Otroci se slačijo in oblačijo, odrasli pušijo, spe, jedo se hlade. Tukaj se mešajo vsi stanovi, bogati in siromešni, svilene bluze s preprostimi srajcami, mlade devojke in žene, ki doje deco. Vzlic veliki množici posestnikov vzduh ni nikdar neznosen. Igre imajo po 14 do 15 dejanj, predstave pa trajajo običajno 1 ali dva dni. Igra se srednje dobro. Umetniško razvit pa je ples, igrali pa so do nedavnega časa ali sami možki ali same ženske, šele od najnovejše dobe so igralske družbe mešane.

Vsled veselja ob avanciranju je na Dunaju umrl računski revident Herman Ringl. Ko je izvedel, da je imenovan svetnikom, ga je zadela ksp.

4000 odlikovanj ob cesarjevem jubileju. Deželne vlade so že predložile svoje predloge, o odlikovancih 2. decembra. Sedaj se o predlogih posvetujejo v ministerstvu. Število odlikovancev bo nad 4000, od teh bo odpadla tretjina na državne uradnike. Obenem bodo milostnim potom zvišane pokojnine raznim civilnim in vojaškim penzionistom.

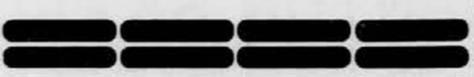
Za one, ki naročajo oglase.

Oglase (Inserate) treba naslovljati **ne** na Uredništvo lista, in **ne** na Tiskarno »Edinost«, **ne** na »Narodni Dom« in **ne** na »Hotel Balkan« v Trstu, ampak edino

na „Inseratni oddelek“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nikaškega opravila.

To naj si dobro zapomnijo oni, ki naročajo oglase v našem listu in želé, da bodo isti točno uvrščeni.

J. GALPERTI — TRST — **ulica Barriera vecchia št. 13**
SKLADIŠČE tu- in inozemskega blaga za moške obleke. Podvlake, flanel, satin in vsakovrsne potrebščine za krojače možkih oblek.
Perilo, lan, fušani, pletenine lanene in volnene.
Srajce, ovratniki, ovratnice, zapetnice
Sprejme se naročila za obleke po jako ugodnih cenah.

Novo pogrebno podjetje
Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18
Prيرهja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.
Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.
Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.
Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo **HENRIK STIBELJ in drugi**

Zaloga olja, vina in testenin **Jesenska in zimska sezona!**
L. Fragiaco **Maccari & Pross**
Trst, ulica Giov. Bocaccio 14. TRST, ulica Malcanton št. 9
Prodaja olja na debelo. Brezplačno dostavljanje na dom. Pristao oljično in bombaževo olje v vazah od 5. do 10 litrov.
Istrsko vino prve vrste in burgundec v steklenicah od 10 do 15 litrov in v sodčkih od 30 litrov naprej.
Napoljske testenine vsake oblike od 5 do 10 kilogramov naprej se priporočajo konsumentom.
Skladišče šivalnih strojev
G. Trani
TRST, ulica Barriera vecchia št. 19.
Cene dogovorne. **Plaćilo na obroke.**
Sprejme se popraviljanja šivalnih strojev vsakega zistema. Prodaja igel, olja in aparatov.
Kupuje in prodaja že rabljene šivalne stroje.
Vinski cvet (špirit): na debelo
Bakof & Möller - Trst
Trikrat rektificirani 95% v sodih vsake količine. Denaturirani 90% v izvornih sodih.
Lastna tvornica sodov.
Tvrška ustanovljena 1837.

Hotel prenočišče „Alla vecchia abbondanza“
št. 20 — Trst, ulica Giosue Carducci — št. 20
Krasna lega. Čist in najboljši komfort. Centralna lega vseh tramvajskih črt. — Oni, ki pridejo v Trst, naj prenoče v **HOTEL-u ABBONDANZA**, kjer najdejo lepe in snažne sobe

Tvornica dežnikov in solčnikov
GIUS. FERRATA - TRST
Tovarna: ul. Montecucco 13. Prodajalnica: Corso 36.
Izbera palic za sprehode.
Izvršujejo se poprave in prevlačenja.

Tovarna pneomatikov „Antiderapant“ iz usnja in gumija obloženih z jeklenimi žebli patentovanega zistema **A. GARÇONNET & R. VEZIEL** 11 Rue de Paris, Clichy (Seine).
Posebne poprave „Antiderapant-ov pneomatikov“ in sapnih črev vsake znamke. **Delo natančno in zajamčeno.**
Podružnica v Trstu ulica S. Lazzaro št. 16.
GLAVNI ZASTOPNIK ZA TRST IN PRIMORSKO tvrdke Dunlop Pneumatic Tyre & Co. Pnevmaniki za avtomobile in motore.

Pozor Slovenci!
V dobroznani prodajalnici muških oblek
„Alla Città di Trieste“
Trst, ulica Giosue Carducci 40 (prej Torrente).
novi dohodi za jesensko in zimsko sezono. Moške obleke kamgarn barvane in črne. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbira paletot za moške in dečke. Povrtniki in jope z ovratnikom astrahan ali zajčevo kožo. Specijaliteta tu in inozemskega blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri.
Fuštanjaste srajce, hlače iz bombaževine, spodnje hlače, pletenine in druge potrebščine za delavce, po cenah da se ni bati konkurence, samo v dobroznani prodajalnici
ALLA CITTA' DI TRIESTE
Ulica Giosue Carducci št. 40 (ex ulica Torrente)
Govori se slovensko.

Zaloga svetovnoznane ČEŠKEGA PIVA
delniške tovarne v Č. Budějovicah
(izven dogovora) toliko v sodih kolikor v buteljkah v ul. Valdirivo št. 32.
Telefon št. 2201.

